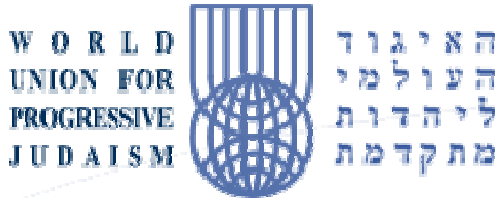

5772

Torah from Around the World

Sjabbat 15 september 2012 / 28 elloel 5772

Sidra Nitsavim, Devarim [Deut.] 29:9-30:20, Tanach blz. 410-414

Haftara: Jesaja 61:10-63:9, Tanach blz. 905-907

Commentaar: rabbijn Grisha Abramovich,
Rabbijn van de Religious Union for Progressive Judaism in Belarus

Vertaling: Nico Vissel
[Het Engelse origineel](#)

"De toegankelijkheid van de Tora"

De toegankelijkheid van de Tora te laten zien, is mogelijk de bedoeling van de sidra van deze week, Nitsavim. Aan het begin van hoofdstuk 29 lezen we dat iedereen - Joden uit verschillende klassen en met verschillende beroepen, mannen, vrouwen en kinderen - voor de Eeuwige staan om het Verbond aan te gaan. Vervolgens wordt ons verteld dat het Verbond ook is voor toekomstige geslachten en voor hen die nog niet geheel open staan voor de opdrachten. Aan het einde van de sidra horen we dat datgene wat de Tora wil onderwijzen "zeer dichtbij [is], in je mond en in je hart." (Devarim 30:11-14)

Onze sidra gebruikt een taal en een stijl die voor eenieder begrijpelijk zijn: volwassenen en kinderen, intellectuelen en gewone mensen. Zowel de vraag: "Wie zal voor ons opklimmen naar de hemel (...), wie zal oversteken naar de overzijde van de zee om voor ons de Tora te halen?" als het antwoord: "De Tora is niet in de hemel en niet overzee", hebben het niet echt over de vaag waar je de Tora kunt vinden. Nee, deze sidra leert ons dat het hele volk van Israel, ongeacht maatschappelijke positie, geslacht of woonplaats het eenvoudige antwoord heeft gekregen dat de Tora nooit ver weg is en dat zij niet moeilijk te begrijpen is.

Toch moet men zich niet op het verkeerde been laten zetten: de sidra stelt niet dat alles in de Tora en in ons leven eenvoudig is en gemakkelijk te begrijpen. Er zijn immers grenzen aan de kennis en het begripsvermogen van de mens. Er staat: „Wat verborgen is, is voor de Ene, onze God, wat geopenbaard is, is voor ons en onze kinderen" (Devarim 29:29). Er zijn zaken die we niet begrijpen en die ons niet nabij zijn, zoals de instructie die de vorige generaties kregen en de vreselijke dingen die in onze tijd zijn gebeurd. Volgens het Moderne Commentaar van W.

Gunther Plaut is het goed denkbaar dat deze passage later is ingevoegd, als antwoord van de gemeenschap op vragen over de toegankelijkheid van de Tora.

In onze hedendaagse wereld is kennis meer toegankelijk en begrijpelijk dankzij de kennis die is overgeleverd door vorige generaties; kennis die verworven wordt tijdens het leren en die te vinden is op internet. Toch blijven er zaken verborgen en onmogelijk uit te leggen. Dit jaar werd 'Beth Simcha', het Centrum voor Progressief Jodendom, geopend in Minsk. Het is gewijd aan de herinnering van Sandra Breslauer [zie ook [WUPJnews #413](#)]. Het overgrote gedeelte van wat er gebeurde tijdens de inwijdingsdienst was begrijpelijk en toegankelijk voor de Liberaal-Joodse gemeenschap. Maar er waren enkele plezierige verrassingen, waarvoor noch de leiders van de World Union of Progressive Judaism, de organisatoren van het evenement, noch de eerbiedwaardige gasten een verklaring hadden. De WUPJ en de Religious Union of Progressive Judaism in Wit-Rusland staan voortdurend in contact met verschillende religieuze groeperingen en gemeenschappen. En, met vertegenwoordigers van de Verenigde Naties en de ambassades van verschillende landen. De aanwezigheid van vertegenwoordigers en ambassadeurs van de VS, Israel en het Verenigd Koninkrijk, van de vertegenwoordiger van de Verenigde Naties in Wit-Rusland, van afgevaardigden van de Russische-Orthodoxe gemeenschap en de Rooms Katholieke kerk en van vertegenwoordigers van de gemeente Minsk bij de inwijding, was daarom niet onverwacht. De sidra zou dit delen van de vreugde over de opening van een Liberaal Joods Liberaal Centrum in de straat die vroeger de Jodenstraat heette, plaatsen onder de noemer: "Het is in je hart."

Maar de komst van Chabad-leiders naar de inwijding, ondanks alle verschillen tussen hen en het Progressieve Jodendom, alsook de deelname van een groot aantal Joodse studenten aan de ceremonie, hoewel die midden in hun examenperiode viel, zijn een aanwijzing dat er altijd iets is dat verborgen is in ons leven; iets dat ons niet zo nabij is, maar dat - zoals in dit geval - voor een prettige verrassing zorgt.

Het leven brengt ons nog al eens gebeurtenissen waarvan de betekenis verborgen is, we kunnen er 'niet bij', of die geduid moeten worden door onze wijzen. Nachmanides (de Ramban) stelt in zijn commentaar op deze passage in de sidra over de toegankelijkheid van de Tora dat, als men een begin wil maken met het begrijpen van het wezenlijke van de geboden, men zich niet tot de wijzen hoeft te wenden. Hij benadrukt dat men de Tora moet vinden in het dagelijks leven. De Tora is zeer dicht bij en niet ver weg in de hemel, en dus niet ontoegankelijk of onbegrijpelijk.

Het woord van God is te vinden in ons hart en hoewel het bij tijd en wijle onduidelijk is, is het toch dichtbij. En wellicht heeft deze specifieke uitspraak over de toegankelijkheid van de Tora de continuïteit van Jodendom en Joodse volk ondersteund, en een basis gelegd onder de belangstelling voor het leren en de leer van Tora. [Terug naar boven](#)

Rosj Hasjana

17, 18 september 2012 / 1, 2, tisjri 5773.

Voor de voorlezingen uit de Tora en de Haftara, zie de machzor.

Commentaar: rabbijn Michel Schlesinger,
Rabbijn van de [Congregacao Israelita Paulista](#)

Vertaling: Nico Vissel
[Het Engelse origineel](#)

Als u zich op de Hoge Feestdagen wilt voorbereiden door de melodieën te oefenen of om een lezing of workshop wilt beluisteren over de diensten en de muziek van deze dagen, kijk dan in onze Muziekbibliotheek (ingang vanaf het menu-item Opleidingen). De prachtige plaat van chazzan Paolo Gorin is daar ook te beluisteren.

Tekia, Sjewariem, Teroe'a

Van alle symbolen met betrekking tot de Hoge Feestdagen trekt de sjofar onze aandacht het meest. Dit oude muziek instrument werd al in bijbelse tijden gebruikt om mensen op te roepen ten strijde te trekken, de komst van een nieuwe maand aan te kondigen, de gemeenschap van het overlijden van één van de leden in kennis te stellen, de feestvreugde te versterken en nog veel meer.

Waarom blazen we op dit instrument tijdens de Hoge Feestdagen? Volgens de traditie staan deze dagen in verbinding met de veertig dagen waarop Mozes op de berg Sinaï verbleef om de tweede versie van de Tien Geboden te ontvangen. Een midrasj leert ons dat Mosjee aan het volk vroeg op de sjofar te blazen gedurende de dagen dat hij op de berg was, om de Israëlieten te herinneren aan hun zonde met het Gouden Kalf.

Hoe dan ook, geen enkele gewoonte of traditie binnen het Jodendom heeft maar één betekenis, en als aanvulling op de traditionele verklaringen worden we uitgenodigd om onze eigen interpretatie te creëren. Dus nodig ik jullie uit om samen met mij een nieuwe betekenis te zoeken voor de sjofartonen tijdens de Hoge Feestdagen.

De Tora kent slechtst twee tonen van de ramshoorn: tekia (een lange toon) en teroe'a (korte, staccato tonen). Waar komt sjewariem, de derde toon, vandaan? Een interessante discussie uit de Talmoed probeert vast te stellen hoe teroe'a klonk. De rabbijnen zijn het erover eens dat het moet hebben geklonken als gehuil, vooral het gehuil van de moeder van generaal Sisera, toen ze vernam dat haar zoon in het gevecht was gesneuveld. Eén rabbijn geloofde dat het gehuil klonk als gesnik, iets wat lijkt op onze teroe'a, maar een andere rabbijn beweerde dat het gehuil meer leek op gejammer. In lijn met de pluralistische traditie van de Talmoed, besloot de Talmoed om zich niet vast te zetten op één opvatting, maar om een derde klank te introduceren om de uiteenlopende waarheden een plaats te geven. Zo werd sjewariem geboren, de derde klank van de sjofar, wat als gejammer klinkt.

Ik denk dat het de moeite loont aandacht te geven aan de vergelijking die de Talmoed veronderstelt tussen de sjofar en gehuil. Aangezien ik niet zo lang geleden vader werd van Tamar, kan ik met enige ervaring over huilen praten.

Volgens Donald Winnicott, een Britse psychoanalyticus en kinderarts uit de 20e eeuw, uiten alle kinderen hun gevoelens door te huilen. Het kan gaan om honger, pijn, ongemak en angst, maar ook een uiting zijn van opwinding en plezier. Doordat huilen de enige manier is waarop de

pasgeborene contact kan maken, maakt het kind op deze manier duidelijk wat er in hem of haar omgaat. Er bestaat zelfs een verbazingwekkende baby monitor, waarvan wordt beweerd dat deze het huilen van een baby kan analyseren en de wensen van de baby, aan de hand van de manier van huilen, kan bepalen (overigens geeft het apparaat meer foute dan goede aanwijzingen). Om een kind te begrijpen heb je, volgens de Engelse psychoanalyticus, de gevoeligheid en opmerkzaamheid nodig van een moeder die "goed genoeg" is (en ik voeg daartoe van een vader die "goed genoeg" is). (De 'goed-genough-moeder' is een specifiek begrip van Winnicott, LI).

De sjofar is ook een vorm van non-verbale communicatie. Zoals een kind in huilen uitdrukt wat niet in woorden gezegd kan worden, zo laat de ramshoorn in geluid klinken wat niet in woorden gezegd kan worden.

In de periode van de Hoge Feestdagen wordt heel veel in woorden uitgedrukt. We maken het goed met degenen met wie we ruzie hebben, we sturen Sjana Tova-kaarten, we lezen honderden bladzijden gebeden in onze machzorim en we volgen de recitatie van de Tora-gedeelten en de haftarot. Maar er komt een moment dat we alles hebben gezegd wat we konden zeggen en dat woorden tekortschieten. Dus wat doen we? We blazen op de sjofar. Via het oudste muziekinstrument ter wereld brengen we datgene over waar geen woorden voor zijn.

Wij zijn mensen die gewend zijn om onze emoties in woorden om te zetten. We moeten het huilen van het kind in ieder van ons naar buiten brengen. We hebben een krachtige sjofar binnen in ons die we niet gebruiken, omdat we geen aandacht besteden aan onze hartenkreet; omdat dat ons beter uit komt of uit angst. De ramshoorn stelt ons in staat om onze emoties tot uitdrukking te brengen zonder de noodzaak deze in woorden om te zetten. We laten onze sjofar klinken als we onszelf toestaan te huilen, te omhelzen, te kussen, aan te raken, handen vast te houden, of stil te zijn. Dit laatste blijkt trouwens onze meest krachtige sjofar te zijn, en degene die het minst wordt gebruikt: het oorverdovende brullen van de stilte. De kracht daarvan is prachtig verwoord in de liturgie van de Hoge Feestdagen: "*Oewesjofar gadol jitaka, wekol d'mama daka jisjama.*" 'Als de grote sjofar klinkt, wordt een stilte gehoord.'

Waarom blazen we eigenlijk de sjofar tijdens de Hoge Feestdagen? Geïnspireerd door de vergelijking in de Talmoed tussen de sjofar en huilen, geloof ik dat de ramshoorn staat voor onze rouw. De klanken van de sjofar vertegenwoordigen het hele scala aan emoties die we nooit onder woorden kunnen brengen. Zoals we huilden toen we klein waren, zo moeten we nu de moed hebben te huilen, als volwassenen. Woorden zullen altijd essentieel blijven in onze communicatie met God, met anderen en met onszelf. Maar als we onszelf enkel tot woorden beperken, verwaarlozen we een waardevol instrument om onze gevoelens mee uit te drukken.

Moge God ons de moed geven om zowel tijdens deze Hoge Feestdagen als op alle andere momenten, ook datgene tot uitdrukking te brengen wat woorden nooit kunnen zeggen. Laten we de kracht hebben om onze bronnen met non-verbale moed te gebruiken. Laten we de sjofar die zich in ieder van ons bevindt, goed leren gebruiken.

Tekia, Sjewariem, Teroe'a.

Sjana Towa.